

Remiss angående väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av Lunds Stadshall med tillhörande kontorsbyggnad

Förslag till beslut

Byggnadsnämnden beslutar

att tillstyrka byggnadsminnesförklaring av Lunds Stadshall med tillhörande kontorsbyggnad under förutsättning att tillhörande skyddsföreskrifter inte begränsar möjligheterna att fortsatt utveckla användningen av byggnaden

Sammanfattning

Länsstyrelsen har 2021-01-21 fått in en väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av Stadshallen i Lund, Sankt Botulf 14. Länsstyrelsen vill få besked om hur Lunds kommun skulle ställa sig till en eventuell byggnadsminnesförklaring av Lunds Stadshall med kontorsbyggnad efter att ombyggnadsarbetena är färdigställda.

Remiss har skickats till både byggnadsnämnden och servicenämnden. Hösten 2018 bjöd Lunds kommun in till en internationell arkitekttävling för utveckling och renovering av Stadshallen. Tävligen avgjordes under 2019 och arkitektkontoret White hade det vinnande förslaget. Bygglov har beviljats 2021. I projekteringen har antikvarisk kompetens deltagit, det har även funnits en gestaltungsgrupp där antikvariska frågor behandlats. En antikvarisk förundersökning har gjorts och även en sammanställning benämnd "Antikvariska förutsättningar". Här listas vad som är viktigt att bevara i byggnaden för att den inte ska förvanskas.

Länsstyrelsen konstaterar att de antikvariska frågorna har diskuterats under projekteringsgången och att ställningstaganden har gjorts. En hel del originalmaterial kan komma att bytas ut, men höga krav har ställts på återställande och gestaltning av det nya. Om dessa riktlinjer följs är det sannolikt att Stadshallen kommer att bevara en stor del av sin arkitektoniska och kvalitativa gestaltning.

2021-05-05

Diarienummer

BN 2021/0138

Möjligheterna att göra Stadshallen till ett byggnadsminne är därmed stora.

Underlag för beslutet

- Stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse 2021-05-05
- Remiss om fråga väckt om byggnadsminnesförklaring, Länsstyrelsen i Skåne län, 2021-04-12
- Lunds Stadshall, Antikvariska förutsättningar, Regionmuseet, 2020-01-11

Ärendet

Bakgrund

Syftet med byggnadsminnen är att bevara spår av historien som har stor betydelse för förståelsen av dagens och morgondagens samhälle och att garantera människors rätt till en viktig del av kulturarvet. För att reglera hur det kulturhistoriska värdet ska tas tillvara fastställs skyddsbestämmelser för varje byggnadsminne. Det finns två typer av byggnadsminnen, statliga och enskilda.

En byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde kan skyddas som byggnadsminne. Det kan gälla såväl bostadshus som industrianläggningar, parker och broar. Riksantikvarieämbetet beslutar om de statliga byggnadsminnena medan det är länsstyrelserna som beslutar om enskilda byggnadsminnen. Vem som helst kan "väcka fråga" hos länsstyrelserna om att en byggnad eller anläggning ska byggnadsminnesförklaras. Länsstyrelserna har tillsynsansvar över byggnadsminnena och prövar frågor om tillstånd till åtgärder som strider mot skyddsbestämmelserna. De som äger ett byggnadsminne har möjlighet att söka bidrag för de antikvariska merkostnader som kan uppstå vid till exempel restaurering. Det finns nära 2 200 enskilda byggnadsminnen och ca 200 statliga.

Länsstyrelsen har 2021-01-21 fått in en väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av Stadshallen i Lund, Sankt Botulf 14. Byggnaden är uppförd 1965-68 efter ritningar av arkitekt Klas Anshelm. Länsstyrelsen vill få besked om hur Lunds kommun skulle ställa sig till en eventuell byggnadsminnesförklaring av Lunds Stadshall med kontorsbyggnad efter att ombyggnadsarbetena är färdigställda. Länsstyrelsen önskar få svar på denna fråga senast den 15 juni 2021, men tiden kan förlängas till 23 augusti. Länsstyrelsen har besökt platsen och träffat företrädare för kommunen.

2021-05-05

Diarienummer

BN 2021/0138

Länsstyrelsen har vid två tidigare tillfällen prövat väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av Stadshallen i Lund.

1994 väcktes frågan första gången av dåvarande stadsantikvarie Claes Wahlöö och på uppdrag av Länsstyrelsen togs en rapport fram "Underlag för byggnadsminnesförklaring" 1999. I rapporten ingår historik, byggnadsbeskrivning av exteriör och interiör och en genomgång av förändringar som skett sedan byggnadens uppförandetid. Sammanfattningsvis konstateras att byggnaden är ett mycket värdefullt modernistiskt byggnadsverk med höga arkitektoniska och upplevelsemässiga värden.

Ett avslagsbeslut i frågan fattades 2003-08-22 av Länsstyrelsen. I beslutet konstaterades att Stadshallen har ett stort kulturhistoriskt värde, främst ur arkitekturhistoriskt perspektiv samt är av stor vikt för stadsbilden. Samtidigt räknade man upp förändringar som byggnaden genomgått utvändigt och invändigt och kom fram till att dessa gjorde att byggnaden inte bedömdes uppfylla kraven på synnerligen märklighet som en byggnadsminnesförklaring kräver. I beslutet beskrevs bland annat att en ny hiss och lanternin tillkommit. Dessa åtgärder har emellertid aldrig utförts.

Under 2014 väcktes fråga om byggnadsminnesförklaring återigen. Länsstyrelsen fattade beslut 2015-01-21 med skälet att de uppgifter som framkom i den väckta frågan inte var skäl nog att ompröva det tidigare beslutet som fattats.

Med hänsyn till att en del av tidigare åtgärder inte utförts samt att det pågår en varsam renovering av Stadshallen har Länsstyrelsen valt att utreda frågan på nytt.

Hösten 2018 bjöd Lunds kommun in till en internationell arkitekttävling för utveckling och renovering av Stadshallen. Tävligen avgjordes under 2019 och arkitektkontoret White hade det vinnande förslaget. Projektering har sedan dess pågått och ett bygglov har beviljats 2021.

I den projektering som Lunds kommun nu har genomfört har antikvarisk kompetens deltagit genom Regionmuseet Skåne, det har även funnits en gestaltungsgrupp där antikvariska frågor behandlats. Inför arkitekttävlingen togs en antikvarisk förundersökning fram 2017 och under 2020 togs även en sammanställning fram benämnd "Antikvariska förutsättningar". I

2021-05-05

Diarienummer

BN 2021/0138

detta dokument listas vad som är viktigt att bevara i byggnaden för att den inte ska förvanskas.

Efter att Länsstyrelsen gått igenom dokumentet med antikvariska förutsättningar kan konstateras att en del av de föreslagna åtgärderna som innebär borttagande av ursprunglig inredning är godkända utifrån att de ersätts med material och utföranden lika befintligt. Andra åtgärder som föreslås ska enligt dokumentet endast utföras om de måste och i så fall ska nytt utförande också anpassas och göras lika befintligt. En del åtgärder som berör dörrar och dörrkarmar, möblemang, konst, belysningsarmaturer bör bevaras i original och i sin helhet enligt dokumentet. Länsstyrelsen konstaterar att de antikvariska frågorna har diskuterats under projekteringsgången och att ställningstaganden har gjorts. En hel del originalmaterial kan komma att bytas ut, men höga krav har ställts på återställande och gestaltning av det nya. Om dessa riktlinjer följs är det sannolikt att Stadshallen kommer att bevara en stor del av sin arkitektoniska och kvalitativa gestaltning.

Länsstyrelsen konstaterar att Lunds Stadshall med kontorsbyggnad i det stora hela fram tills idag är välbevarad, trots en del förändringar. Vissa fasadförändringar som tidigare utförts och som främst gäller ändring och ombyggnad av dörrpartier har varit förvanskande, men en del har återställts och dörrar lika de ursprungliga har visat sig gå bra att återskapa. Invändigt har en del förändringar utförts, men ändå i förhållande till helheten begränsade. Läsbarheten av byggnadens historiska dokumentvärden har fortsatt varit hög och ändringarna kan inte sägas ha påverkat upplevelsen av den ursprungliga arkitektoniska gestaltningen utvändigt och invändigt i någon högre grad.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att Lunds Stadshall och kontorsbyggnad har sådana kulturhistoriska värden att en byggnadsminnesförklaring kan vara aktuell och att ett slutgiltigt avgörande bör avvaktas tills de pågående arbetena har slutförts.

Föredragning

Lund har idag 23 enskilda byggnadsminnen av Skånes totalt ca 200. Lunds yngsta byggnadsminne, Westmans villa, är från 1939. Resterande byggnadsminnen är från medeltid fram till slutet av 1800-talet. Det sena 1900-talets byggnadskultur och den för Lunds stadsbild unika och betydelsefulla arkitekten Klas Anshelm saknas i florin av byggnadsminnen. En byggnadsminnesförklaring av Lunds Stadshall skulle innebära att en viktig representant för det sena 1900-talet och en för Lund särskilt betydelsefull arkitekt får ett

2021-05-05

Diarienummer

BN 2021/0138

långsiktigt och starkt skydd mot förvanskning och räddas för framtida generationer. En välbevarad stadshall är även en viktig symbol och utgör en viktig funktion för medborgarna, för sammanhållningen i kommunen och för demokratin, den är en viktig del av Stortorget som gestaltad livsmiljö och den bidrar till Lunds attraktivitet som en stad där arkitektur i framkant samspelar med spåren av stadens medeltida ursprung och alla tidlager däremellan.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att den pågående renoveringen sker med stor hänsyn till byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska värden och att det är fullt möjligt att även i framtiden på ett varsamt sätt utveckla dess användning och anpassa byggnaden till kommande behov.

Beredning

Länsstyrelsen har 2021-04-12 skickat den väckta frågan om byggnadsminnesförklaring på remiss till Lunds kommun. Byggnadsnämnden och Servicenämnden har av kommunledningskontoret ombetts svara Länsstyrelsen direkt. Svarstiden har förlängts till och med 23 augusti. Ärendet har diskuterats av stadsbyggnadsdirektör, stadsarkitekt och stadsantikvarie.

Barnets bästa

Medborgare i alla åldrar berörs av förslaget, även barn. En barnkonsekvensanalys har emellertid inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Servicenämnden väntas ange de ekonomiska konsekvenserna för kommunen. Det finns ekonomiska medel att söka som delvis kan täcka framtida renoveringar ifall byggnadsminnesförklaring blir aktuell.

Malin Sjögren
Stadsarkitekt

Petter Eiring
Stadsantikvarie

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Länsstyrelsen
Kommunstyrelsen
Serviceförvaltningen, Janice Söderlin